

Tá tú kemur til Hellurnar á morgni ella seinnapart, so skal vilja illa til, um tú ikki sært Jóhan Marius, ella Hanna, sum hellumenn kalla hann.

Og tú sær hann ikki tómhentan. Antin frammi í gerðinum, ella við húsin, eisini úti á lending. Hann hevur nógv at takast við.

Og ger hann ikki okkurt hjá sær sjálvum, so er hann uppi hjá øðrum, sum fáa okkurt frá hondini.

Hvøðseyðkennið fyri Jóhan Marius er hansara stóra hjálpsmi. Tað er ikki lægt, at oyndfíndingar kalla hann fyri "alub" á Hellunum. Tað eru ikki tvey handliggjálpsmi, sum hann ikki hevur rekt, og tað til lítar. Fer ein pera í gosseseyrum, so er Jóhan Marius klárur. Er nakar gald við vatnum, so sæst Jóhan Marius fara niðan á Rættarharnar, við skeiva skiftilyklum, sum varð keyptur undir kríggnum í Aberdeen.

Háskeri hevur hann verið frá ungum dagum, og tað er neyvan knokkur av mannkyndi á Hellunum, sum ikki hevur verið undir Hanna's konu hond.

Jú, Jóhan Marius er ikki hangin fyri at hjálpa øðrum. Tað er ikki teygjan á Hellunum, sum hann hevur málal fleiri ferðir. Men hann áttarar beiskliga, at tað kann koma fyri, at onnur koma fyri, at verðisins lán" passar. Tó hevur hetta ikki verið vanligt í hansara gerandisdegi.

Söslalurn tosaði við Jóhan Marius Olsen tús-dagin. Tann sum hevur skrivað hesa grein hevur kennt Jóhan Marius síðan smádringjárnin í Oyndarfirði, men okkara vinarlag er serliga ment, seg síðan og keypti elstu húsin á Hellunum fyri nú skjótt fimm árum síðan. Vit siggjast ofta, tá eg eri á Hellunum og stak góður hevur hann verið at heit á.

GÓÐ BARNÁR

Jóhan Marius er føddur á Hellunum tann 24. juli 1911, hann táttur sostatt tætt í tvey áttati árin.

–Eg minnist barnárin sum eina góða tíð. Vit spældu við tvi fúnu, eitt treppeti, ein

hornaklingra, onkran stein. Spældu hevið altíð samband við tað vit skuldu takast við seinni í livinum, sigur Jóhan Marius.

–Vit plagdu at demma ein hyl frammi við elstu húsin í bygdini. Frammi við Lakjuna. Men gjørdist hylurin ov stórt, so talaðu tvey gomlu at niðanfyri, tí ta kundi vann seta inn í húsin, og moldgölv var, sigur Jóhan Marius.

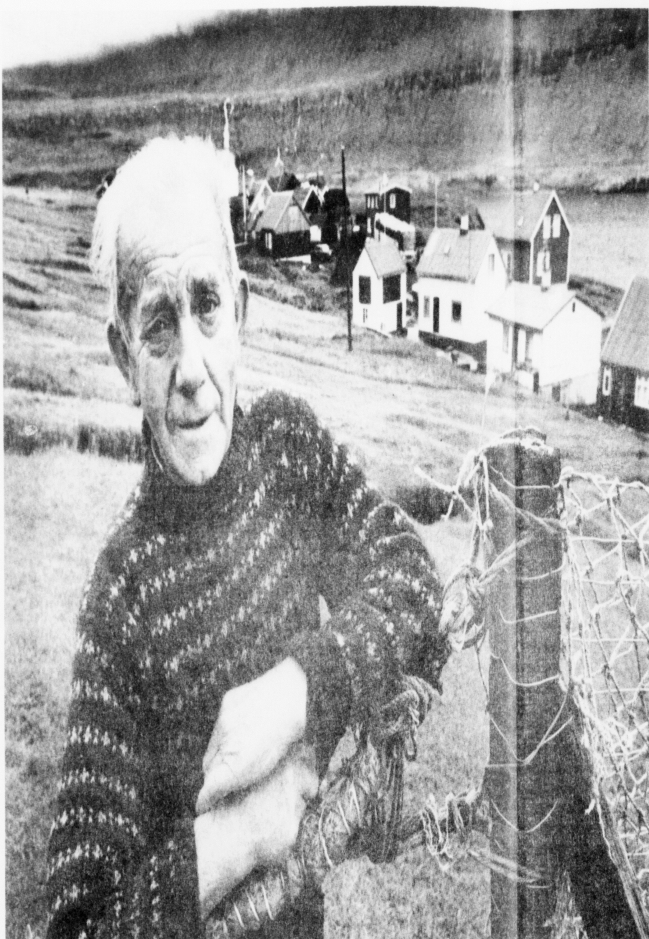
–Vit vóru hildin til frá barnárum, og tað var eisini eitt spæl at fara niðan á Sprengishekkur eftir torvi, at arbeida í fiskinum og at vera í býnum, sigur hann.

FLEIRI LÆRARAR

Hóast Hellurnar er lítill bygd, so hevur Jóhan Marius gingið í trimum skúlum í bygdini og hann hevur havt ikki ferri enn átta skúllarar.

–Tað fyrsta eg fór at ganga í skúla var niðri í Tøðuni. Her gingu vit eina tíð. Húsin eru í dag niðurtíkn. Síðan fluttu vit út í húsin hjá Tummas. Sámál Pauli Klein hevði bygt hesi húsin, men hann doyði meðan konan Poulina gekk við fyrsta barninum, Binu. Tey fluttu so fram til foreldrin hjá Poulini, í elstu hús á Hellunum, sum standa enn tann dag í dag, sigur Jóhan Marius Olsen.

–Vit gingu eina tíð í skúla í hesum húsinum, meðan skúlin varð bygður. Tá bðu um 100 fólk á Hellunum, og eg minnist 24 børn ganga í skúla. Eg veit ikki hvussu lærararnir trivast á Hellunum, men eg hevði so átta lærarar í minni skúla. Tann sum eg havi bjartast minni frá var Olaf hjá Gamla Sámál

Jóhan Marius om-anfyri bygdina á Hellunum

Jóhan Marius Olsen

80 ÁR Á HELLUNUM

Petur í Fuglafirði, tað var ein góður og fittur lærari, sigur Jóhan Marius.

–Sjálv skúlagongdin var so sum so, vit høvdu ferðalærarar. Eg haldi ta fyrsta tíðina gingu vit í skúla í eina viku og høvdu so fri í ein mánað,

men tað endaði við, at vit gingu annan hvønn dag í skúla, sigur Jóhan Marius.

TIL ALTARS

Á Hellunum er ongin kirkja, seinni árin, síðan skúlabørnini eru farin til

Oyndarfjarðar at ganga í skúla, er gamli skúlin umskipaður til býnhús.

–Tað var eitt sindur misjavnt hvar Hellufólk gingu í kirkju. Hjá okkum gingu vit altíð í kirkju í Fuglafirði. Vit plagdu at fara annan

hvønn sunnudag til altars í Fuglafirði. Vit fóru um Skarðið. Annars gingu eisini fleiri heim til Oyndarfjarðar í kirkju, sigur Jóhan Marius.

–Eg kann leggja eitt sindur skemtiliga afturat, at tað kundi henda, at tað

var eitt sindur av spenn- ingi millum oyndfíndingar og hellumenn fyri. Onkur oyndfíndingur hevði skotið hellumenn við, at teir komu heim til Oyndarfjarðar at drekkja kirkjuvín, og tilkilt fall ikki í góða jørd. Men

hetta var fyrr og so voru boya vit ikki longur, sigur Jóhan Marius.

–Annars varð lestur lesin í hvørjum húsð sun- nudagarnar. Eg minnist tá vit fóru til lestur í skúla- anum, at deknurin, Jens Petur Jensen, plagdi at

standa uttanfyri dymar og bíða til kirkjuklokan í Oyndarfirði fór at ringja, og síðan varð farið undir lesturin. Liggur atin at Hellunum hoyrist klokkan væl, sigur hann.

Her situr Jóhan Marius við kom- fyrrin í elstu bú- sum á Hellunum, sum eru bygd í 1849. Tey eru just sett í stand.

–Í 1930 fingu vit ein bát við motor. Hetta lætti sjálvandi nógv um. Tað var mest toskaskráða vit fingu, hysá sást ikki. Vit settu lina í Kolmyrki, høvdu bert eina flagermus lykt við, ongin mátti

80 ár á Hellunum. Myndin er tikið við Oyndarfirði í baksýni.

JARDARFERDIR

Tað var ikki so lætt, at búgva í eini so eins- ligan bygd sum Hellunum. Ongin kirkjugarður kom fyrr enn í 1942.

–Viðræði ikki at fara við báti, so máttu vit bera líkini yvir Skarðið til Fuglafjarðar, og hetta var ikki lætt. Á neysta- loftinum hjá okkum lógu altíð nakrar fjálar, sum vóru keyptar til at smíða eina kistu við Hesar fjálar vóru ongantíð brúktar til nakar annað. Og tilfarið til eina kistu liggur enn á neystalofnum.

Hetta vóru menn við serligum gávum Jóhan Marius røði út við. Tey høvdu serlig evni at minnst og telja. Tað segist, at um tær fóru at stinga flidur, so vistu tær akkurat hvussu nógvær flidur vóru í spannini.

Kristoffur Laksá hevði komu úr Vík. Tá hann var á friggjarferð var einki vegasamband. Tað sigst, at hann visti hvussu nógv flótalet vóru úr Vík og á Hellunum. Tá tær komu aftur av útróði kundu tær heilt vist siga hvussu nógv kykt teir høvdu av sýmsum fiskislagum. Tey taldu meðan tær prátaðu og arbeiddu.

ESTHER SKULSKAP

Jóhan Marius hevur verið sjómáður alla sína tíð, hóast hann var ein túr á Eysturlandinum við eini slupp úr Eysturoyinni, so roknar hann Esther fyri at vera sítt skúlskip. Hann sigldi nógv ár saman við Richard Jacobsen og beiggjum við Viðoyinni og Fugloyinni.

–Eg havi alt gott at bera Richard, pápa hansara Jóan Jakku og brøðrunum. Tað vóru góðir menn at arbeida saman við.

–Vit royndu nógv á Djúpunum. Vit kallabu tvey Lorkisdjupini, seinni fóru oyndfíndingar at kalla leðina Hellufjupini.

–Men vit røðu eisini langt. Eg var við Rættar- bánum. Jóhan Medardus Høgenesen var formaður, eisini var Óla Martin Samuelsen við. Hetta var ein striggin tíð, vit røðu ofta heilt út á eina ser- fjórðing úr Kallinum.

Fiskurin varð lagdur upp á Hellunum og tilvirkarur har til klippifisk, sigur Jóhan Marius.

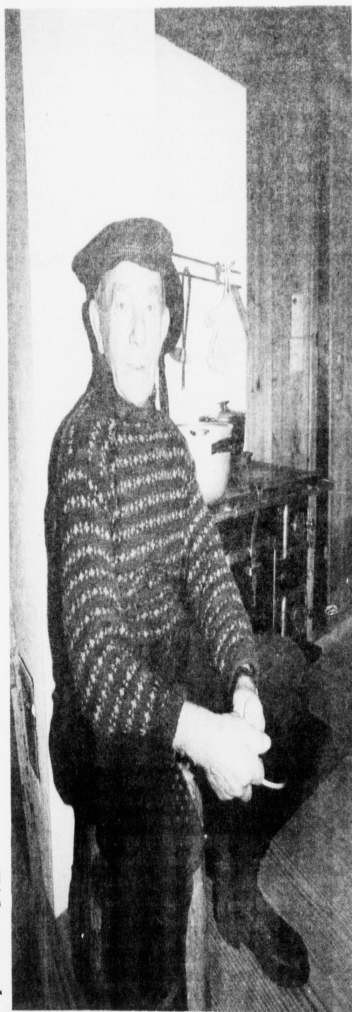
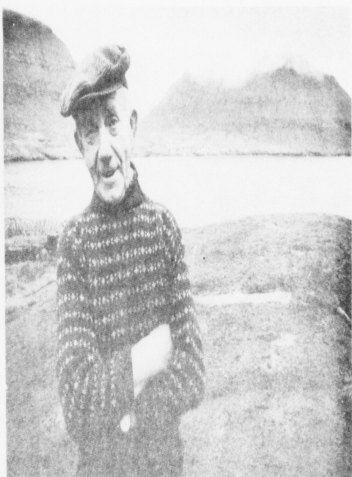
–Í 1930 fingu vit ein bát við motor. Hetta lætti sjálvandi nógv um. Tað var mest toskaskráða vit fingu, hysá sást ikki. Vit settu lina í Kolmyrki, høvdu bert eina flagermus lykt við, ongin mátti

sigga hvar vit settu. Eg røði nógv ár út saman við Tummas Laksá, Dia Sivertsen og Kristoffur Laksá. Hetta var mest um veturin, tá vit vóru heima. Eitt sindur kom burtur, tí báurin fekk ein part, og hann kláraði allar útróðsl- ur. Tá vit seldu bátin fyri nokkrum árum síðan stóðu 20.000 krónur á bók. Oljuna høvdu vit øll árin keypt frá Shell og Tum- mas fekk ein gyltan penn sum gávu, tá hann bóðaði frá, at nú vóru vit gomur.

Djupini kenda vit sum okkara egnu luma, sigur Jóhan Marius Olsen.

Hetta vóru menn við serligum gávum Jóhan Marius røði út við. Tey høvdu serlig evni at minnst og telja. Tað segist, at um tær fóru at stinga flidur, so vistu tær akkurat hvussu nógvær flidur vóru í spannini.

Kristoffur Laksá hevði komu úr Vík. Tá hann var á friggjarferð var einki vegasamband. Tað sigst, at hann visti hvussu nógv flótalet vóru úr Vík og á Hellunum. Tá tær komu aftur av útróði kundu tær heilt vist siga hvussu nógv kykt teir høvdu av sýmsum fiskislagum. Tey taldu meðan tær prátaðu og arbeiddu.

Óð: Jústus Eidesgaard
Myndir: Kalmar